

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยที่เสนอในบทนี้ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ประชากรในการวิจัย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันและที่ควรจะเป็นในอนาคต
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในจังหวัด
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารการศึกษากับกลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาที่มีต่อโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด

สมมติฐานในการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในภาคเหนือ เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดไม่แตกต่างกัน

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในจังหวัดภาคเหนือ จำนวน 16 จังหวัด 150 อำเภอ ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหารการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 พวก คือ

ก) ผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษา ได้แก่

1) ผู้บริหารการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา ศึกษาแห่งชาติ	จำนวน 7,017 คน
2) ผู้บริหารการศึกษาสังกัดเทศบาล	จำนวน 83 คน
3) ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา	จำนวน 308 คน
4) ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา	จำนวน 35 คน
5) ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมการฝึกหัดครู	จำนวน 8 คน
6) ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมพลศึกษา	จำนวน 3 คน
7) ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมศิลปากร	จำนวน 1 คน
8) ผู้บริหารการศึกษาสังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา	จำนวน 5 คน
รวม	7,460 คน

ข) ผู้บริหารการศึกษานอกสถานศึกษา ได้แก่

1) ศึกษาธิการจังหวัด	จำนวน 16 คน
2) ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด	จำนวน 16 คน
3) ศึกษาธิการอำเภอ	จำนวน 150 คน
4) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวน 150 คน
5) หัวหน้ากอง/ฝ่ายการศึกษาเทศบาล	จำนวน 22 คน
6) หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	จำนวน 10 คน
รวม	364 คน

รวมประชากรกลุ่มผู้บริหารการศึกษา 7,824 คน

กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ได้แก่

1) ผู้ว่าราชการจังหวัด	จำนวน 16 คน
2) รองผู้ว่าราชการจังหวัด	จำนวน 16 คน
3) นายอำเภอ	จำนวน 150 คน
4) ปลัดเทศบาล	จำนวน 22 คน
รวม	204 คน

รวมประชากรทั้งสิ้น 8,028 คน

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นประชากรจำนวนมาก ไม่สามารถ ทำการวิจัยโดยใช้ประชากรทั้งหมดได้ ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้สูตรของ โรเบิร์ต วี. เกรจี และคาร์ล อี. มอร์แกน (Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan) (1970 ; 608) ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษา จำนวน 7,460 คน ใช้กลุ่ม ตัวอย่างประชากร จำนวน 365 คน

2. กลุ่มผู้บริหารศึกษา นอกสถานศึกษา จำนวน 364 คน ใช้กลุ่มตัวอย่าง ประชากร จำนวน 187 คน

3. กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา จำนวน 204 คน ใช้กลุ่ม ตัวอย่างประชากร จำนวน 134 คน

ขั้นตอนที่ 2 นำตัวอย่างประชากรที่ได้ขึ้นไปคำนวณเทียบอัตราส่วนกับประชากร ในแต่ละกลุ่มย่อยดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการ
ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา

ลำดับ ที่	กลุ่มย่อย	จำนวน ประชากร	ตัวอย่าง ประชากร
<u>กลุ่มผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษา</u>		<u>7,460</u>	<u>365</u>
1	ผู้บริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	7,017	340
2	ผู้บริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	83	4
3	ผู้บริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	308	15
4	ผู้บริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	35	2
5	ผู้บริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	8	1
6	ผู้บริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	3	1
7	ผู้บริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	1	1
8	ผู้บริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และอาชีวศึกษา	5	1
<u>กลุ่มผู้บริหารการศึกษานอกสถานศึกษา</u>		<u>364</u>	<u>187</u>
1	ศึกษาธิการจังหวัด	16	8
2	ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด	16	8
3	ศึกษาธิการอำเภอ/กิ่งอำเภอ	150	77
4	หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	150	77
5	หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	10	5
6	หัวหน้ากอง/ฝ่ายการศึกษาเทศบาล	22	12
<u>กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา</u>		<u>204</u>	<u>134</u>
1	ผู้ว่าราชการจังหวัด	16	11
2	รองผู้ว่าราชการจังหวัด	16	11
3	นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ	150	98
4	ปลัดเทศบาล	22	14
รวม		8,028	686

ขั้นตอนที่ 3 สำหรับกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มย่อย ได้แก่ นายอำเภอ
 ศึกษาธิการอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมสามัญ
 ศึกษา ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยวิธีการเพิ่มอัตราส่วนกับประชากร แต่ละ
 กลุ่มที่มีในแต่ละจังหวัด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างประชากรกระจายไปทุกจังหวัดในภาคเหนือ
 ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2
แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรของแต่ละกลุ่มในแต่ละจังหวัดโดยวิธีเทียบอัตราส่วน

ลำดับที่	จังหวัด	นายอำเภอ		ศึกษาธิการอำเภอ		หัวหน้าการประถม ศึกษาอำเภอ		ผู้บริหารการศึกษา สังกัด ส.ป.ช.		ผู้บริหารการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา	
		ประชากร	ตัวอย่าง ประชากร	ประชากร	ตัวอย่าง ประชากร	ประชากร	ตัวอย่าง ประชากร	ประชากร	ตัวอย่าง ประชากร	ประชากร	ตัวอย่าง ประชากร
1	พิษณุโลก	9	6	9	5	9	5	461	22	20	1
2	นครสวรรค์	12	8	12	6	12	6	689	33	25	1
3	อุตรดิตถ์	8	5	8	4	8	4	309	15	16	1
4	พิจิตร	7	4	7	4	7	4	368	18	21	1
5	สุโขทัย	9	6	9	5	9	5	355	17	18	1
6	เพชรบูรณ์	9	6	9	5	9	5	599	29	24	1
7	กำแพงเพชร	7	5	7	4	7	4	408	20	17	1
8	ตาก	8	5	8	4	8	4	214	11	15	1
9	เชียงใหม่	20	13	20	10	20	10	958	46	36	1
10	เชียงราย	12	8	12	6	12	6	627	30	27	1
11	ลำปาง	13	8	13	6	13	6	557	27	23	1
12	ลำพูน	6	4	6	3	6	3	287	14	14	1
13	แพร่	7	5	7	4	7	4	323	16	16	1
14	น่าน	11	7	11	5	11	5	395	19	16	1
15	แม่ฮ่องสอน	5	3	5	2	5	2	194	10	6	-
16	พะเยา	7	5	7	4	7	4	273	13	14	1
รวม		150	98	150	77	150	77	7,017	340	308	15

- 5 หมายถึง เห็นควมมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นควมมาก
- 3 หมายถึง เห็นควมปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นควมน้อย
- 1 หมายถึง เห็นควมน้อยที่สุด

หังนี้ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมายเลือกเพียงข้อละ 1 เครื่องหมาย แบบสอบถามนี้มีจำนวน 62 ข้อ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันและอนาคต ดังนี้

โครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน

1. การแบ่งหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน มีจำนวน 17 ข้อ (ข้อ 1 - 17) คิกเป็นร้อยละ 27.41
2. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน มีจำนวน 12 ข้อ (ข้อ 18 - 29) คิกเป็นร้อยละ 19.35
3. ความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน มีจำนวน 8 ข้อ (ข้อ 30 - 37) คิกเป็นร้อยละ 12.90

โครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดที่ควรจะเป็นในอนาคต

1. การแบ่งหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคต มีจำนวน 5 ข้อ (ข้อ 38 - 42) คิกเป็นร้อยละ 8.06
2. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคต มีจำนวน 11 ข้อ (ข้อ 43 - 53) คิกเป็นร้อยละ 17.74
3. ความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคต มีจำนวน 9 ข้อ (ข้อ 54 - 62) คิกเป็นร้อยละ 14.51

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (open-ended) มีคำถาม 3 ข้อ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามความคิดเห็นของตนเอง

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยนี้ไ้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นหลักในการสร้างแบบสอบถาม
2. เขียนข้อกระทง (item) ของแบบสอบถามตามค่านิยมของโครงสร้างการบริหารการศึกษา และปรัคหลักการที่เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษา เป็นกรอบแนวคิดในการเขียน
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน พิจารณาทัศนคติความตรง (validity) ตามเนื้อหาและโครงสร้าง ตลอดจนความเป็นไปไ้ของแบบสอบถามในแง่ของการวิจัย
4. ปรับปรุงข้อกระทงคำถามของแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับตัวอย่างประชากรในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยไ้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขอหนังสือนำจากหัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในแต่ละจังหวัดในภาคเหนือ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
 2. ส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือให้ผู้ตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และขอรับคืนทางไปรษณีย์
 3. หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้วประมาณ 20 วัน จึงไ้ติดต่อทางตามไปยังผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาที่ยังมิไ้ส่งแบบสอบถามคืน
- ไ้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 686 ฉบับ ไ้รับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ใช้ในการวิจัยไ้จำนวน 507 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 73.90 ดังในการางที่ 3

ตารางที่ 3

แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำนวนตามกลุ่มตัวอย่างประชากร

ลำดับ ที่	กลุ่มตัวอย่างประชากร	จำนวนแบบสอบถาม		คิดเป็น ร้อยละ
		ส่งไป	ได้รับคืน	
	<u>กลุ่มผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษา</u>	<u>365</u>	<u>263</u>	<u>72.05</u>
1	ผู้บริหารการศึกษาสังกัด สปธ.	340	244	71.76
2	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดเทศบาล	4	2	50.00
3	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา	15	13	86.67
4	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา	2	1	50.00
5	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมการฝึกหัดครู	1	1	100.00
6	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมพลศึกษา	1	1	100.00
7	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมศิลปากร	1	-	00.00
8	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา	1	1	100.00
	<u>กลุ่มผู้บริหารการศึกษานอกสถานศึกษา</u>	<u>187</u>	<u>152</u>	<u>81.28</u>
1	ศึกษาธิการจังหวัด	8	6	75.00
2	ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด	8	6	75.00
3	ศึกษาธิการอำเภอ/กิ่งอำเภอ	77	65	84.41
4	หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	77	64	83.11
5	หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	5	3	60.00
6	หัวหน้ากอง/ฝ่ายการศึกษาเทศบาล	12	6	50.00
	<u>กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา</u>	<u>134</u>	<u>92</u>	<u>68.66</u>
1	ผู้อำนวยการจังหวัด	11	5	45.45
2	รองผู้อำนวยการจังหวัด	11	5	45.45
3	นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ	98	72	73.46
4	ปลัดเทศบาล	14	10	71.42
	รวม	686	507	73.90

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว โค้ดดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืน พิจารณาว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามทุกข้อในแต่ละข้อหรือไม่ ถ้าแต่ละข้อตอบครบถ้วนก็นำมาใช้ในการวิจัย ถ้าตอบคำถามไม่ครบถ้วนในแต่ละข้อจะไม่นำมาใช้ในการวิจัย เพราะถือว่าเป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ (ยกเว้นข้อที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีร้อยละ
3. ข้อมูลความถี่เห็นเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด เสนอโดยวิธีหาค่าร้อยละ แล้วเปรียบเทียบความถี่เห็นของผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา โดยการทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05
4. ข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน ซึ่งได้จากแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

2. หาค่าไค-สแควร์ χ^2 ใช้สูตร (ประกอบ กรรณสูต 2524 : 142-171)

$$\chi^2_{[df]} = \sum \left[\frac{(f_o - f_e)^2}{f_e} \right]$$

เมื่อ f_o = ความถี่ที่ไ้จากผู้ตอบแบบสอบถาม
 f_e = ความถี่ที่คาดหวังว่าจะเป็นจริง (ตามสมมติฐาน)
 df = ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

การทดสอบค่าไ้-สแควร์ χ^2

1. ตั้งสมมติฐาน (ตามการวิเคราะห์)
2. คำนวณจากความถี่ของข้อมูลตามสมมติฐาน
3. คำนวณค่า χ^2 จากสูตร
4. คำนวณชั้นแห่งความเป็นอิสระ แล้วเปรียบเทียบกับค่า χ^2 ที่คำนวณไ้กับ

χ^2 จากตารางที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

χ^2 5. ในกรณีไ้ค่า χ^2 ที่คำนวณไ้มากกว่าค่า χ^2 จากตารางที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ก็ไม่รับสมมติฐาน (ตามการวิเคราะห์) ที่ตั้งไว้ แสดงว่าผู้บริหารการศึกษา และข้าราชการที่รับผิดชอบการจักการศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ถ้าค่า χ^2 ที่คำนวณไ้น้อยกว่าค่า χ^2 จากตารางที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ก็รับสมมติฐาน (ตามการวิเคราะห์) ที่ตั้งไว้ แสดงว่า ผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจักการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน